

برنامه ریزی درسی برای معلمان

دکتر نعمت الله موسی پور

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان

انتشارات بیان روشن

۱۳۹۸

سرشناسه	: موسی پور، نعمت الله، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: برنامه ریزی درسی برای معلمان / نعمت الله موسی پور؛ ویراستار ادبی محبوبه اظهري.
مشخصات نشر	: قم: بیان روشن، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري	: ۲۸۲ ص .
شابک	: 978-622-6717-04-5
وضعیت فهرست نویسی	: فپا
یادداشت	: کتابنامه؛ ص ۲۵۶ - ۲۶۲.
موضوع	: برنامه ریزی درسی
موضوع	: Lesson planning
رده بندی کنگره	: LB ۲۸۰۶/۱۵
رده بندی دیویی	: ۰۳۷۵/۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۸۵۳۸۷

شناسنامه اثر

نام کتاب: برنامه ریزی درسی برای معلمان

مولف: دکتر نعمت الله موسی پور

ویراستار ادبی: محبوبه اظهري

طراح و صفحه آرا: فاطمه رابط (خدمات کامپیوتری ماندگار)

ناشر: انتشارات بیان روشن

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۷-۰۴-۵

چاپ: هوشنگی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۵۷۰۰۰۰ ریال

تقدیم به معلمان کشورم؛

آنانکه می کوشند تا بسازند؛ و
می سازند با آنچه شاگردان
می شوند.

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
پیشگفتار.....	ط
فصل اول: برنامه‌ریزی و اهمیت آن در زندگی آدمی.....	۱
مقدمه.....	۱
۱-۱- مفهوم برنامه‌ریزی.....	۳
۱-۲- مراحل برنامه‌ریزی.....	۴
۱-۳- اقتضائات برنامه‌ریزی.....	۶
۱-۴- ماهیت برنامه‌ریزی.....	۷
۱-۵- ویژگی‌های فعالیت برنامه‌ریزی.....	۹
۱-۶- ضرورت برنامه‌ریزی.....	۱۰
۱-۷- انواع برنامه‌ریزی.....	۱۳
فصل دوم: بسترهای برنامه‌ریزی درسی معلمان در مدارس.....	۱۷
مقدمه.....	۱۷
۱-۲- تبیین عمل معلمان.....	۱۷

- ۲-۲- سازگارسازی برنامه درسی برای کلاس درس ۲۰
- ۳-۲- برنامه درسی ویژه مدرسه ۳۱
- ۴-۲- برنامه درسی تحت عمل معلم ۳۳
- ۵-۲- موقعیت تربیتی ۴۸

فصل سوم: چستی برنامه‌ریزی درسی ۴۹

- مقدمه ۴۹
- ۱-۴- تبیین برنامه‌ریزی درسی ۵۱
- ۲-۴- بیرونی یا درونی بودن برنامه‌ریزی درسی ۵۳
- ۳-۴- چستی برنامه‌ریزی درسی ۶۱
- ۴-۴- تعریف برنامه‌ریزی درسی به منزله فرایند ۶۵

فصل چهارم: چگونگی (فرایند) برنامه‌ریزی درسی ۷۳

- مقدمه ۷۳
- ۱-۴- فرایند برنامه‌ریزی درسی ۷۳
- ۲-۴- چگونگی برنامه‌ریزی درسی در عمل ۷۹
- گام اول: تعریف برنامه درسی ۷۹
- گام دوم: تحدید (شناسایی) جهان‌بینی یا دیدگاه برنامه درسی ۸۱
- گام سوم: تعیین منابع و عناصر یا طراحی برنامه درسی ۸۳
- گام چهارم: تدوین یا هویت بخشی به عناصر برنامه درسی با بهره‌گیری از منابع ۸۶
- ۳-۴- جایگاه برنامه‌ریزی درسی در دوره‌های تحصیلی ۸۶
- ۴-۴- مبانی برنامه‌ریزی درسی ۹۰
- ۵-۴- منابع برنامه درسی ۹۸

فصل پنجم: منطق و اهداف برنامه درسی ۱۰۵

- مقدمه ۱۰۵
- ۱-۵- منطق برنامه درسی ۱۰۶

۱۰۶.....	۵-۱-۱- زمینه‌های تبلور منطق برنامه درسی.....
۱۰۸.....	۵-۱-۲- بسترهای شکل‌گیری منطق برنامه درسی.....
۱۰۸.....	۵-۱-۳- نقش‌ها و کارکردهای منطق برنامه درسی.....
۱۰۹.....	۵-۱-۴- چگونگی دستیابی به منطق برنامه درسی.....
۱۰۹.....	۵-۱-۵- زبان تدوین منطق برنامه درسی: توصیفی یا تجویزی؟.....
۱۱۰.....	۵-۲- تعیین هدف‌های برنامه درسی.....
۱۱۱.....	۵-۲-۱- اهمیت تعیین هدف‌های برنامه درسی.....
۱۱۳.....	۵-۲-۲- روش‌های تعیین هدف‌های برنامه درسی.....
۱۲۱.....	۵-۲-۳- گردآوری اطلاعات برای انتخاب هدف‌های برنامه درسی.....
۱۲۳.....	۵-۲-۴- هدف‌های اصلی آموزش مدرسه‌ای.....
۱۲۶.....	۵-۲-۵- وظایف آموزش عمومی.....
۱۳۰.....	۵-۲-۶- اهداف نظام رسمی آموزش کشور.....
۱۳۰.....	آموزش ابتدایی.....

فصل ششم: تولید محتوای برنامه درسی..... ۱۳۵

۱۳۵.....	مقدمه.....
۱۳۶.....	۶-۱- تولید محتوا.....
۱۴۰.....	۶-۲- روند تحول انتخاب محتوای برنامه درسی در ایران.....
۱۴۵.....	۶-۳- مشکلات انتخاب محتوای برنامه درسی.....
۱۴۷.....	۶-۴- منابع انتخاب و تولید محتوای برنامه درسی.....
۱۴۸.....	۶-۵- معیارها و اصول انتخاب محتوای برنامه درسی.....

فصل هفتم: سازماندهی و ارائه محتوای برنامه درسی..... ۱۵۵

۱۵۵.....	مقدمه.....
۱۵۵.....	۷-۱- سازماندهی محتوای برنامه درسی.....
۱۵۷.....	۷-۲- اصول سازماندهی محتوای برنامه درسی.....
۱۶۱.....	۷-۳- شیوه‌های سازماندهی محتوای برنامه درسی.....

- الف) سازماندهی برنامه درسی بر اساس فعالیت‌های یادگیری ۱۶۱
- ب) سازماندهی برنامه درسی بر اساس مسائل جامعه ۱۶۱
- ج) سازماندهی برنامه درسی بر اساس موضوع درسی ۱۶۲
- ۴-۷- ارائه محتوای برنامه درسی ۱۶۴
- ۵-۷- شیوه ارائه محتوای برنامه درسی ۱۶۵
- ۶-۷- روش‌های ارائه شفاهی محتوای برنامه درسی (تدریس) ۱۶۷
- ۷-۷- روش‌های ارائه کتبی محتوا (تدوین) ۱۷۱

فصل هشتم: زمان و موقعیت برنامه درسی ۱۷۵

- مقدمه ۱۷۵
- ۱-۸- پرسش‌های اساسی ۱۷۶
- ۲-۸- زمان برنامه درسی ۱۷۶
- ۳-۸- جایگاه زمان در تولید برنامه درسی ۱۷۸
- ۴-۸- انواع زمان در آموزش و برنامه درسی ۱۸۰
- ۵-۸- ملاحظات کاربردی زمان آموزش ۱۸۱
- ۶-۸- موقعیت ارائه برنامه درسی ۱۸۵
- ۷-۸- مکان ارائه برنامه درسی ۱۸۶
- ۸-۸- فرهنگ ارائه برنامه درسی ۱۸۸

فصل نهم: اجرای برنامه درسی در مدارس ۱۹۱

- مقدمه ۱۹۱
- ۱-۹- آمادگی اجتماعی ۱۹۱
- ۲-۹- امکانات اجرای برنامه درسی ۱۹۳
- ۳-۹- منابع انسانی اجرای برنامه درسی ۱۹۶
- ۴-۹- نظارت بر اجرای برنامه درسی ۱۹۹

فصل دهم: ارزشیابی برنامه درسی ۲۰۳

مقدمه ۲۰۳

۱-۱۰- انواع ارزشیابی برنامه ۲۰۵

۲-۱۰- مفهوم ارزشیابی برنامه ۲۰۶

۳-۱۰- مراحل ارزشیابی برنامه درسی ۲۰۷

۴-۱۰- رابطه ارزشیابی برنامه و برنامه‌ریزی در آموزش مدرسه‌ای ۲۰۸

۵-۱۰- پرسش‌های اساسی جریان ارزشیابی برنامه ۲۰۸

۱-۵-۱۰- هدفها یا پرسش‌های اصلی هر یک از انواع ارزشیابی ۲۰۹

۱-۵-۲- منابع اصلی اطلاع‌رسان در ارزشیابی برنامه درسی ۲۱۲

۱-۵-۳- شیوه‌های مناسب برای دستیابی به اطلاعات ارزشیابی ۲۱۳

۱-۵-۴- افراد دارای صلاحیت تحلیل و تفسیر اطلاعات ارزشیابی برنامه ۲۱۴

فصل یازدهم: نوآوری، تغییر و اصلاح برنامه درسی ۲۱۷

مقدمه ۲۱۷

۱-۱۱- معلمان و نوآوری و تغییر در برنامه درسی ۲۱۷

۲-۱۱- تغییر برنامه درسی ۲۲۰

۳-۱۱- رویکردهای ناظر به تغییر برنامه درسی ۲۲۲

۴-۱۱- تغییر معلمان ۲۲۷

۵-۱۱- نوآوری و اصلاح در برنامه درسی آموزش مدرسه‌ای ایران ۲۳۲

فهرست منابع ۲۵۱

فهرست منابع فارسی ۲۵۱

فهرست منابع انگلیسی ۲۵۷